

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Дика А.І.

*асистент кафедри інформаційних технологій
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Зараз підготовка фахівців носить традиційний лекційно-практичний характер. Безперечно, що такі форми навчання як «лекція» та «практичні заняття» є дієвими та доцільними. У процесі лекції здійснюється постановка проблемних питань, які краще використовувати у процесі вивчення теоретичного матеріалу.

Традиційно заняття дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» (далі – охорона праці) зводяться до розгляду нормативно-правових документів і вивчення прийомів безпечного проведення робіт для підприємства. Однак це не сприяє підвищенню зацікавленості студентів у вивченні матеріалу.

Застосування сучасних технологій викладання дисципліни з охорони праці дозволяє видозмінити весь процес навчання, дає можливість викладачеві вносити до навчального процесу нові різноманітні форми та методи, що робить заняття цікавішим та є ефективним інструментом формування професійних компетенцій.

Зупинимося на основних інноваційних педагогічних технологіях, які можуть успішно використовуватись у викладанні курсу з основ охорони праці і безпеки життєдіяльності – це комп'ютерні технології, проєктний метод навчання, кейс метод, дидактичні ігри, інтерактивні методи навчання, диспути, круглі столи [1]. Розглянемо декілька технологій, які найчастіше використовуємо під час проведення практичних занять з основ охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Комп'ютерні технології навчання. Ціль технології – формування умінь працювати з інформацією, розвиток комунікативних здібностей. Це можливо за наявності комп'ютеризації навчального закладу, сучасних форм надання інформації, вільного доступу до неї та особистих знань викладача. Все це уможливлює процес дистанційної передачі інформації. Навіть часткова комп'ютеризація дисципліни з основ охорони праці сприяє інтенсифікації навчання та поглибленню знань з дисципліни. Це і застосування електронних підручників, посібників, довідників, що підвищують рівень самоосвіти здобувачів. Також досить ефективним є застосування різних відео та аудіо записів з відповідної тематики дисципліни.

Використовувані на етапі пояснення нового навчального матеріалу інформаційні технології підвищують мотивацію до навчання, розвивають пізнавальні здібності студентів. Для коригування та контролю процесу навчання доцільно застосовувати тестові програмні засоби, які дозволяють автоматизувати процес та скоротити час контролю знань студентів.

Зміст інформації у галузі охорони праці досить великий і постійно змінюється, а застосування комп'ютерів на заняттях значно підвищує мотивацію до

навчання, підвищує інтерес у студентів до отримання нових знань, краще засвоюється і збільшується обсяг вивченої інформації в галузі охорони праці.

Вказане вирішує завдання з підвищення якості процесу навчання та засвоєння матеріалу, формування інформаційної культури. Використання комп'ютерних технологій дає змогу проводити навчання шляхом складення різноманітних тестів, логічних ланцюжків, тренувальних вправ, діаграм, графіки, виконання практичної роботи і працювати з Інтернет-ресурсами тощо [2]. У студентів закладаються основи естетики за допомогою використання комп'ютерної графіки, мультимедійних технологій. Формується методична скарбничка презентацій з різних розділів курсу безпеки життєдіяльності, які можна використовувати надалі на заняттях.

Застосування мультимедійних презентацій робить навчальний матеріал більш доступним, наочним і підвищує інтерес до дисципліни, що вивчається. Для вирішення такого завдання програма MS PowerPoint або Google Презентації надає викладачеві багато можливостей, тому що в них можливе використання текстової, графічної, звукової та відеоінформації. Мультимедійна презентація, створена в цих програмах, може стати універсальним дидактичним засобом, який дає можливість підвищення ефективності навчального процесу. Використання презентацій дозволяє зробити заняття більш щільним та насиченим за змістом.

В результаті досягаються ідеальні варіанти індивідуального навчання з використанням візуальних та слухових образів, створюється можливість залучення наукової та культурної інформації з різних джерел. Інформаційні технології вносять до освітнього процесу елементи новизни, наочності, що підвищує інтерес студентів до придбання знань, полегшує викладачеві підготовку до навчально-виховного процесу.

Проектний спосіб навчання. Мета технології – розвиток пізнавальних, творчих навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі; розвиток критичного мислення.

На етапах створення проєкту діяльність викладача полягає у наступному: з носія готової інформації викладач перетворюється в організатора пізнавальної, дослідницької діяльності своїх студентів. Викладач допомагає студентам у пошуку джерел інформації, іноді сам надає інформацію на цю тему, підтримуючи безперервний зворотній зв'язок. На підготовчому етапі необхідно виділити ціль та завдання проєкту, вибрати потрібні методики роботи. На основному етапі складання проєкту викладач є координатором самостійної роботи студентів. На заключному етапі він робить акцент на підготовці студентів до публічного представлення проєкту.

Кейс-метод. На заняттях з дисципліни охорона праці розглядаються різні варіанти екстремальних ситуацій у мирний та воєнний час, їх наслідки для людей та навколишнього середовища, а також алгоритми дій в умовах небезпечних (надзвичайних) ситуацій та допомоги постраждалим у різних випадках внаслідок

виникнення цих екстремальних ситуацій. Враховуючи тематику матеріалу, що вивчається, а також необхідність використання інноваційних методів навчання, одним з найбільш відповідних інструментів формування компетенцій є кейс-метод. Суть технології полягає в тому, що в основі зазначеного методу використовуються описи конкретних ситуацій (випадків).

Студентам пропонується осмислити реальну життєву ситуацію, опис якої одночасно відображає не лише практичну проблему, алгоритм дій, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні цієї проблеми. До того ж сама проблема не має однозначного рішення. Слід зазначити, що роль викладача полягає у направленні бесіди або дискусії, наприклад, за допомогою додаткових питань; у контролі часу роботи; у спонуканні студентів відмовитися від поверхневого мислення; залученні всіх студентів групи до процесу аналізу [3].

Внаслідок застосування кейс-методу на практичних заняттях у студентів формуються вміння: аналізувати та встановлювати проблему; чітко формулювати, висловлювати та аргументувати свою позицію; спілкуватися, дискутувати, сприймати та оцінювати вербальну та невербальну інформацію; приймати рішення з урахуванням конкретних умов та наявності фактичної інформації.

Застосування сучасних технологій викладання на заняттях з «Охорони праці та безпека життєдіяльності» дозволить підвищити ефективність навчального процесу, рівень поінформованості та підготовки студентів, індивідуалізувати навчання, дозволить залучити студентів до навчального процесу, підвищити результативність навчання.

Список використаних джерел:

1. Шевченко Л. С. Застосування інноваційних педагогічних методик майбутніми учителями технологій. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. пр. Київ-Вінниця. 2015. вип. 43. С. 94-99.
2. Матвійчук Л.Ю. Застосування інформаційних технологій у процесі вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету*. Серія: педагогіка. 2009. №3. С. 190.
3. Бужанська М. Особливості використання кейс-методу під час вивчення дисципліни «безпека життєдіяльності та охорона праці». *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: педагогіка. 1, 1. 2021. С. 67-74.